

SAMENVATTING UIT HET MENSELIJK EN HET KOSMISCH DENKEN, R. STEINER

Vóór de zevende eeuw voor Chr. beleefden de mensen beelden, als een laatste fase van de oude Atlantische helderziendheid. Later gaat dan lieverlee het beeld over in de gedachte. Bij de oude Grieken ontstaat dan uit het zinnebeeldige beleven van de buitenwereld *het denken*, en gaat dit verder omhoog in Sokrates, Plato en Aristoteles. Rudolf Steiner wijst erop dat de meeste mensen feitelijk niet echt denken. Wat men over het algemeen denken noemt is gewoon denken in woorden. Als dan zo een verklaring voor iets gevonden wordt, dan denkt men dat men gedachten gehad heeft. Echter, voor het leren kennen van de uiterlijke wereld heb je feitelijk geen gedachten nodig, alleen herinnering aan wat je in het rijk van de vorm gezien hebt. Aanvankelijk krijgt de mens ook zijn algemene gedachten uit de taal (door de Aartsengelen). Zoals gezegd blijven de meeste mensen steken in het *vorm-voortbrengende-denken*, het denken in woorden van op-zichzelf-staande dingen, en kunnen zij de begrenzing, door de Geesten van de Vorm (de Elohim) gesteld, niet verlaten. De hersenarbeid blijft onderbewust. Wie zich wel buiten het rijk van de vormen, de speciale dingen, kan begeven, komt in een voorstellen dat voortdurend in beweging is (komt onder invloed van de Geesten van Beweging, de Dynamis). Men stijgt op van de speciale gedachte naar de algemene gedachte, omdat de speciale gedachte in beweging wordt gezet. Het lijkt op een film waarin ieder beeldje een afgesloten specifieke vorm is en door beweging er een dimensie bij krijgt. De meeste filosofen dachten en denken volgens Steiner in de begrensde vorm. Zij denken vanuit één bepaalde wetmatigheid of beschouwing (=een specifieke gedachte) een wereldbeschouwing (als algemene gedachte). Vandaar, dat toen Goethe deze grens wel over trok, hij slecht begrepen werd (met Goethe's begrippen als oerplant en oerdier kan je slechts overweg als je je deze beweeglijk voorstelt). Goethe bracht de starre begrippen van de vormen in beweging. (N.B. Bijvoorbeeld bij getallen werkt dit niet, er is namelijk geen algemeen getal, zij zijn slechts afzonderlijk; getal 1 kan nooit zomaar overgaan in getal 2 enz., ook in gedachten niet. Voor getallen is nominalisme juist, zoals bijv. bij dieren realisme juist is). Zie verderop bij fenomenalisme meer voorbeelden van Goethe's fenomenologie.

Er is één waarheid, met volgens R.Steiner $7 \times 12 = 84$ facetten (voorgesteld als een juweel) of denkrichtingen.

Hij gaat uit van 12 geestelijke dierenriembeelden die ieder een eigen visie vertegenwoordigen. Je zou deze 12 visies ook wel waarheidsperspectieven of wereldbeschouwingsnuancen kunnen noemen. Zij geven de *inhoud* van het denken aan.

De zeven planeten, met inbegrip van zon en maan, lopen door deze dierenriem en bewerkstelligen een zielestemming, en geven aan *hoe* je denkt, zodat ieder waarheidsperspectief met een planetaire zielestemming gekleurd wordt.

Iedere zielestemming kan dus alle 12 dierenriem-waarheidsperspectieven kleuren.

De zeven wereldbeschouwingsstemmingen: (zij geven dus aan **hoe** je denkt)

Gnosis	planeet Saturnus	= streven naar geestelijke kennis, schouwend
Logisme	planeet Jupiter	= tot samenhangend denken willen komen
Voluntarisme	planeet Mars	= het willen beleven van de wilskracht
Empirisme	“planeet” Zon	= alles willen ondervinden, op je af laten komen
Mystiek	planeet Venus	= het verlangen in de innerlijkheid (Ziel) te verkeren
Transcendentalisme	planeet Mercurius	= in de verschijningsvorm het wezenlijke ontdekken
Occultisme	“planeet” Maan	= het verborgene achter de sluiers willen kennen

Gnosis:

Dit is iemand die erop gericht is door bepaalde, in de ziel zelf liggende kenvermogens, en niet door middel van de zintuigen of iets dergelijks, de dingen in de wereld te leren kennen.

VOORBEELD:

1. Gnosis in het Teken van Dierenriemteken Spiritualiteit (van Steenbok) geeft aanleg diep binnen te kunnen schijnen in de samenhangen van de geestelijke werelden. (De gnosis, Saturnus, is in het waarheids-perspectief van de spiritualiteit, Steenbok, echt thuis en kan zo de grootste dienst voor het heil van zielen bewijzen).
2. Gnosis in het Teken van Idealisme geeft een speciale aanleg om de idealen van de mensheid en de ideeën van de wereld duidelijk te zien. Hij ziet ze scherp omlijnd, met innerlijke blik.
3. Gnosis in het Teken Realisme geeft aanleg fijnzinnig te ervaren wat de uiterlijke realiteit om hen heen is. Zij kunnen zeer veel van de wereld vertellen. Ze zijn fijn ontvankelijk voor het eigen karakter van de dingen. Zij kunnen eindeloos belangrijke zaken melden doordat ze met hun totale persoonlijkheid in contact staan met heel de realiteit van de dingen. Zij kunnen bijvoorbeeld al het verhevene en grootse van de natuur met hun ziel vatten.
4. Gnosis in het Teken Materialisme, dit zijn wel zonderlinge gnostici, zij hebben alleen zin, gevoel en aandacht voor al het stoffelijke. Zij proberen het stoffelijke te leren kennen door het directe contact, zoals de hond die aan de stoffen ruikt en ze daardoor intiem leert kennen.

Logisme:

Dit is iemand die de ziel in een positie kan brengen om werkelijke gedachten, begrippen en ideeën in zichzelf aanwezig te laten zijn, en deze tot één groot logisch begripsorganisme geordend kan samenvoegen.

VOORBEELD:

Logisme in het Teken van Idealisme: Hegel

Logisme in het Teken van Psychisme: Fichte

Voluntarisme:

Voor deze mens is alles wat realiteit is, wil; de natuurkrachten zijn wil, bijvoorbeeld de hardheid van steen is wil.

VOORBEELD:

Voluntarisme in het Teken van Psychisme: Schopenhauer

Empirisme:

Dit is iemand die datgene wat hij in de wereld tegenkomt, wat zich aan hem voordoet, wat zich uiterlijk aan hem openbaart, eenvoudigweg opneemt en accepteert. Men doet geen moeite een bijzondere samenhang achter de verschijnselen te zoeken, men wacht af wat zich voordoet. Men is een ervaringswereldbeschouwingmens.

Mystiek:

Dit is iemand die zoekt naar hoe God in de ziel oplicht, naar binnen stroomt.

VOORBEELD:

1. Mysticus in het Teken van Idealisme is hij die vooral in de eigen ziel de mogelijkheid heeft om vanuit in het innerlijk verborgen bronnen de idealen van de mensheid naar boven te halen, deze als iets innerlijk goddelijks te voelen en ze als zodanig voor de ziel te plaatsen. Bijvoorbeeld Meester Eckhart.
2. Mysticus in het Teken van Materialisme heeft een bijzonder fijn gevoel bijvoorbeeld voor het soort toestand waarin je komt wanneer je de een of andere stof tot je neemt. Bijvoorbeeld een onderzoeker van de afzonderlijke stoffen met het oog op hun geneeskracht in het organisme.

Transcendentalisme:

Deze mens gaat ervan uit dat het wezen van de dingen transcendent is en niet in de ziel binnenkomt (zoals de mysticus wel aanneemt). Men heeft het gevoel dat bij het waarnemen het wezen van de dingen naderbij komt; alleen de waarneming zelf is niet dit wezen. Het wezen zit erachter, het komt nader tot de mens.

Occultisme:

Dit is iemand die vindt dat de wereld maja is, dat de waarneming het wezen van de dingen helemaal niet raakt, zodat het innerlijk van de dingen op een andere manier dan via de uiterlijke waarneming met de zintuigen en via de gewone middelen om tot kennis te komen gezocht moet worden.

Bijv. de meeste verstandige natuurwetenschappers zijn occultist van het Teken Materialisme. (Volgens mij schaarst Steiner ook de serieuze antroposoof onder het Occultisme).

De drie “zieletonen” stemmingen: (zon, maan en aarde samen)

Alle wereldbeschouwingen kunnen echter weer op drieërlei wijze optreden.

Zij kunnen **theïstisch** zijn; overeenkomend geestelijk met de zon als vaste ster.

Dit is de mens die zich aan al het uiterlijke houdt om zijn God te vinden, wanneer hij zijn God in het uiterlijke zoekt.

Zij kunnen **intuïstisch** zijn; overeenkomend geestelijk met de maan.

Dit is de mens die zijn wereldbeschouwing vooral zoekt door wat intuïtief in zijn innerlijk oplicht.

Zij kunnen **naturalistisch** zijn; overeenkomend geestelijk met de aarde.

Dit is de mens die niet boven de natuurprocessen uitgaat, maar bij de afzonderlijke verschijnselen blijft staan, evenals degene die zijn blik nooit naar de zon verheft, maar slechts naar datgene kijkt wat de zon op aarde voortbrengt.

De vierde toon, antropomorfisme: (de aarde op zichzelf)

Dit is de mens die, in zekere zin met betrekking tot alle wereldbeschouwingen, helemaal vasthoudt aan dat wat hij bij of rondom of in zichzelf kan ervaren. Zij is de meest alledaagse. Dit komt overeen met de aarde wanneer die als zodanig, louter op zichzelf bestudeerd wordt. Zo kunnen ook wereldbeschouwingen op zichzelf bestudeerd worden, net zoals wat de mens in zichzelf kan vinden, zonder rekening te houden met overige dingen.

Resumerend kan geconstateerd worden dat het antropomorfisme (1) kan samenklinken uit het theïsme (2), intuïsme (3), naturalisme (4), en deze tezamen wederom in dat wat kan samenklinken uit de zeven zielestemmingen (4+7=totaal 11). En deze zeven zielestemmingen nuanceren zich vervolgens naar de twaalf dierenriemtekens.

Zo krijgen we dus uiteindelijk 11 stemmingen + 12 nuances = 23 wereldbeschouwingen.

Meerdere verfijning kan ontstaan doordat de planeten door de dierenriemtekens heen lopen.

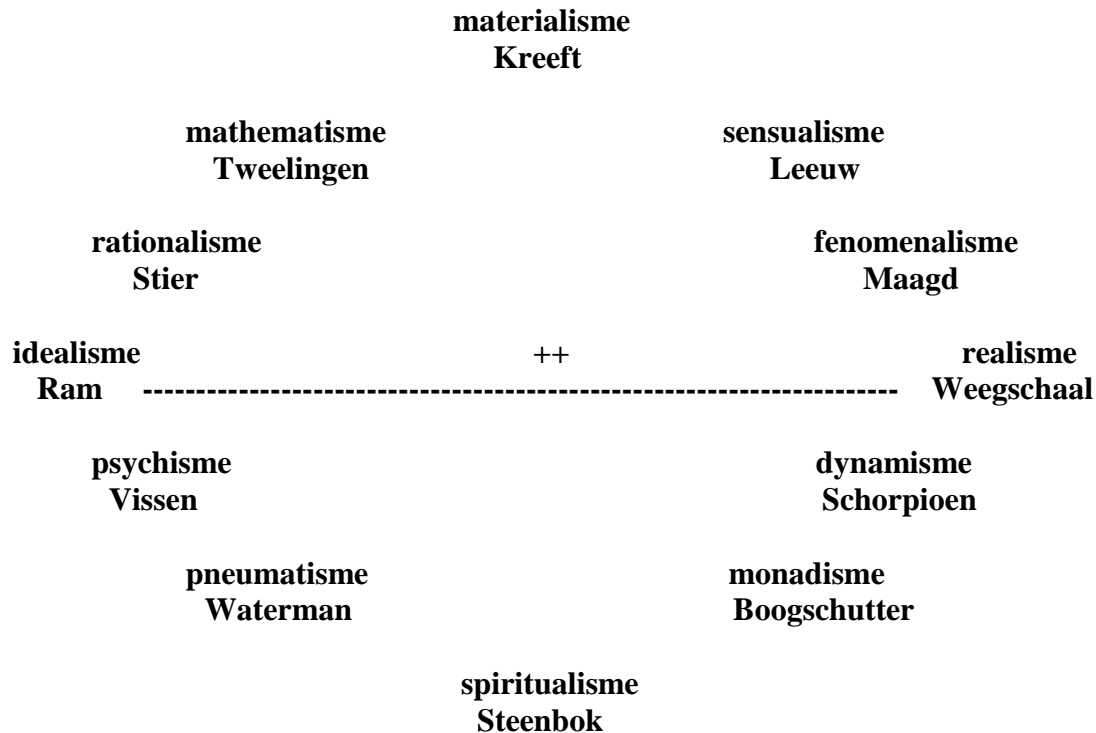
Zo zijn er dus totaal 11 x 12 = 132 visies of specificaties van de waarheid.

DÈ WAARHEID IS ECHTER NIET ÉÉN TOON VAN DEZE AFZONDERLIJKE TONEN, MAAR ALLE TONEN SAMENGEKLONKEN !

De opdracht van de mens is om in de loop van incarnaties voldoende begrip van de afzonderlijke specificaties (als facetten van een juweel) op te doen om zodoende uiteindelijk het juweel als geheel, totaal te kunnen beschouwen, opdat wij uiteindelijk Christus als de dertiende in het denken beleven. Zo kan dan aan het bestaan op veelzijdige wijze deelgenomen worden. De werkelijkheid wordt volledig begrepen.

De twaalf zodiacale wereldbeschouwingsnuancen of waarheidsperspectieven:

(Door Roland van Vliet uitgewerkt)

De waarheidsperspectieven of nuancen geven de inhoud van het denken aan.

Als je de waarheid serieus neemt zou je werkelijk deze 12 nuancen in je ziel moeten kunnen vertegenwoordigen. En tevens zou je in jezelf iets van de 7 stemmingen moeten hebben beleefd, hoe bijvoorbeeld de gnosticus de dingen beleefd, de logicus, de voluntarist, enz. Wil men doordringen in de geheimen van de wereld in de zin van de geesteswetenschap, dan moet men dit bij wijze van proef in wezen doormaken.

Algemeen kan gezegd worden dat alles wat onder de lijn Ram-Weegschaal ligt, aanleg of behoefte geeft aan begrip voor de geesteswetenschap, studie of een meditatief leven.

Idealisme (Ram) en Realisme (Weegschaal):

De tegenstelling van het wordene en het geworden, of van toekomst en verleden.

Dit is de tegenstelling van de tijd (niet die van de geestelijke of materiële geardeheid van de substantie).

IDEALISME is de filosofische positiekeuze om met geestelijke ideeën expliciet de werkelijkheid te creëren of te veranderen.

Het teken Ram staat symbool voor het idealisme.

REALISME is de filosofische positiekeuze om de feitelijke situatie van de werkelijkheid, die vanuit het verleden is te verklaren, te beschrijven vanuit waarnemen en denken.

Het realisme staat in het teken Weegschaal dat het symbool is van evenwicht, in dit geval tussen denken en waarnemen.

Rationalisme (Stier) en Dynamisme (Schorpioen):

De polariteit van het apollinische denken en de dionysische wil.

Dit is ook de tegenstelling van licht en donker.

Tussen de samenhang van het denken (mathematisme) en de wilskracht van de idealen om de toekomst te vormen (idealisme) staat het begrijpen van de kwalitatieve ordening van de werkelijkheid en de handelingsprincipes: rationalisme.

Tussen de geestelijke eenheden (monadisme) en het -zijn- (realisme) staat het begrijpen van de werkelijkheid als geestelijk-fysieke krachten: dynamisme.

RATIONALISME is de filosofische positiekeuze om de gehele werkelijkheid te ordenen in een samenhang en hiërarchie van begrippen. Rationalisme, of de rede in de mens, zoekt een kwalitatieve “rangorde” van begrippen en geeft ook een morele bepaling voor het handelen. Het rationalisme staat in het teken Stier dat het teken van de vruchtbaarheid is, symbool van de tot woord geworden rede.

DYNAMISME is de filosofische positiekeuze om de gehele werkelijkheid te begrijpen als een samenstel van (geestelijk-fysieke) meer of minder verborgen krachten.

Het dynamisme spreekt over de wil van de mens die sterker is dan het denken.

Het dynamisme staat in het teken van Schorpioen, de vanuit het onbewuste werkende krachtsimpuls die ook zichzelf vernietigen kan.

(De hogere octaaf van de Schorpioen is de adelaar van Johannes: de hoogste geestkracht).

Mathematisme (Tweelingen) en Monadisme (Boogschutter):

De polariteit van verhouding en identiteit, of de polariteit van relatie en Ik.

Tussen materialisme en rationalisme staat het mathematisme, dat niet de geaardheid van de materie, maar de natuurwetten tot object van onderzoek heeft en dat niet de kwalitatieve begrippen, maar de kwantitatieve begrippen als haar domein heeft.

Tussen dynamisme en spiritualisme staat het monadisme, dat niet het krachtenveld van de wilsperspectieven, maar de individuele streefrichting benadrukt en dat niet de veelheid van geestelijke wezens, maar het Ik als individuele geest als haar domein heeft.

MATHEMATISME is de filosofische positiekeuze die de gehele werkelijkheid verklaren wil vanuit getalsmatige, wiskundige verhoudingen. Het gaat uit van het vertrouwen van de mathematische structuur van de werkelijkheid zelf (bijvoorbeeld de gulden snede).

Het mathematisme staat in het teken van Tweelingen, het getal één kan verdubbeld worden en daardoor de kwaliteit van het tellen verkrijgen. Het is ook het wezen van verbinding, dat in het mathematisme verhouding is.

MONADISME is de filosofische positiekeuze om de gehele werkelijkheid te begrijpen als verschillende bewustzijnstoestanden van Ik-eenheden. Een monade is een eenheid in zichzelf.

Het monadisme beschouwt de mens als een monade met een eigen geest of voorstellingsleven en eigen streefrichting. De menselijke vrijheid kan bij het monadisme vanuit het zelfbewustzijn worden beschreven.

Monadisme staat in het teken van Boogschutter, die vanuit zijn eigen voorstellingsvermogen zijn idealen bepaalt.

Materialisme (Kreeft) en Spiritualisme (Steenbok):

De polariteit is hier materie en geest.

Zij zijn in hun uiterste eenzijdigheden absolutismen van het denken.

(De vraag vanuit het midden is: hoe kun je zowel aan de geest als aan de materie een zelfstandig bestaan toekennen in een geestelijk-fysieke werkelijkheid? Steiner heeft dit zelf in zijn antroposofie gedaan: hij verbond daarin zijn geestelijke kennis over de engelhiërarchieën met de idee dat het menselijk bewustzijn en de vrije wil pas mogelijk zijn geworden door het materieel-lichamelijke bestaan van de ziel van de mens).

MATERIALISME is de filosofische positiekeuze om de gehele werkelijkheid te begrijpen als bestaande uit de verschillende vormen en geaardheden van de materie. De geest van een mens is het resultaat van fysieke krachten.

Het materialisme staat in het teken van Kreeft, die een hard pantser aan de buitenkant vormt, waardoor het innerlijke verborgen blijft, en die zijwaarts naar achteren loopt, als de uitdrukking van de neiging om alles te verklaren vanuit de fysieke causaliteit van het verleden. **SPIRITUALISME** is de filosofische positiekeuze om de gehele werkelijkheid te begrijpen als bestaande uit de kwaliteiten van verschillende geestelijke wezens.

Zelfs de materie is als een bijzondere vorm van de geest te beschouwen.

Het spiritualisme staat in het teken van de Steenbok, die op verticale wijze de hoogte en de diepte van berg en dal beschouwt.

Sensualisme (Leeuw) en Pneumatisme (Waterman):

De polariteit van de zintuiglijke en bovenzintuiglijke waarneming.

Steiner heeft sensualisme en pneumatisme in een synthese gebracht door uit te gaan van twaalf zintuigen (naast de vijf bekende zintuigen ook nog het levens-, bewegings-, warmte-, evenwichts-, woord-, gedachte- en Ik-zintuig) als een uitbreiding van het sensualisme, die alle vergeestelijkt kunnen worden tot bovenzinnelijke zintuigen, zoals het uiterlijke zien tot het imaginatieve zien (helderzien), en het uiterlijke horen tot het inspiratieve horen (helderhoren).

SENSUALISME is de filosofische positiekeuze om de werkelijkheid te begrijpen vanuit het volledig zintuiglijke beleven van de werkelijkheid. Alleen zintuiglijke ervaringen zijn de realiteit. Voorbeelden zijn impressionisme, hedonisme (streven naar lustervaringen), utilitarisme (een handeling is goed als deze zoveel mogelijk mensen lust of geluk oplevert).

Het sensualisme staat in het teken van Leeuw, die een koning der dieren is omdat hij het gehele landschap waarneemt en dit vanuit de warmte van de begeerten in zichzelf samenvat.

PNEUMATISME is de filosofische positiekeuze die de gehele werkelijkheid begrijpt als het gevoelsmatige of mystieke beleven van de alomvattende geest (pneuma) waaruit alles voortkomt en die alles doordringt. Het is een denken gebaseerd op het innerlijke beleven van het licht van de geest. Zoals Boeddha, die spreekt over non-dualiteit en het uiteindelijke beleven van het nirwana in innerlijke stilte, om zodoende het gehele universum te beleven.

(Waar het spiritualisme de nadruk legt op de verscheidenheid van de geest in een veelheid van wezens, legt het pneumatisme de nadruk op de eenheid van de geest).

Het pneumatisme staat in het teken van Waterman, die het water des levens uitgiet dat alles met alles verbindt en alles in een eenheidsstroom doordringen en omhullen kan.

Fenomenalisme (Maagd) en Psychisme (Vissen) :

De tegenstelling van het uiterlijk waargenomen en innerlijk beleefde wezen. Het is ook de polariteit objectiviteit-subjectiviteit. Tussen zintuiglijke waarneming (sensualisme) en begripsrealisme staat de mogelijkheid om het wezensbegrip in de waarneming te vinden: fenomenalisme. Tussen bovenzinnelijke gevoelswaarneming (pneumatisme) en het idealisme staat de mogelijkheid om ideëel uit te gaan naar de ziel of het wezen van de ander, die innerlijk meegevoeld kan worden: psychisme.

Rudolf Steiner heeft in zijn scholingsweg fenomenologie en psychisme tot synthese gebracht. Eerst werk je fenomenologisch in het waarnemende denken, dat de vormzijde karakteriseert, en in het denkende denken, dat de levende (gefaseerde) ingezette ontwikkeling van deze vorm imagineert. Daarna is er sprake van een psychistische vorm van (fenomenologisch) onderzoek: in het voelende denken, dat zich voelend inleeft in het andere, om inspiratief het zielegebaar van het andere te kennen, en in het willende denken, dat zo in liefde verenigd is met het andere dat de wilsintentie of wezensdeugd van het andere intuïtief als de eigen wilsintentie of wezensdeugd kan worden gekend.

FENOMENALISME is de filosofische positiekeuze om door middel van een onbevagen en onbevooroordeelde waarneming de werkelijkheid zo te karakteriseren dat het wezenlijke dat tot verschijning is gekomen, kan worden gekend. De fenomenoloog heeft het vertrouwen dat het wezenlijke de geestelijke vormkracht is. (Aristoteles gaf hiervoor het theoretisch fundament, die de materie heeft vormgegeven).

Het beschrijven van het fenomeen kan daardoor leiden tot het beschrijven van het wezen dat daarin tot uitdrukking is gekomen. De fenomenoloog kent een zo zuiver mogelijke (=objectief) distantie tot het kenobject, waardoor je moet zeggen dat je het wezen uiterlijk aanschouwt, ook al betreft het een bewustzijnsfenomeen. Het zuivere voelen kan ook als waarneming begrepen worden.

Goethe heeft door zijn prismaonderzoek naar de kleuren gevonden dat er sprake is van twee wezens die in hun vermenging de kleuren vormen: het oerfenomeen van het licht en het oerfenomeen van de duisternis (rood is licht vanuit het duister, en blauw is duister vanuit het licht). Ook vond hij voor de plantenwereld als het oerbeeld 'het blad' (het kroonblad is hiervan een metamorfose) en voor de gewervelde dieren als oerbeeld 'de wervel' (de schedel is een metamorfose van de wereld).

Het fenomenalisme is vooral een kenmethode en staat in het teken Maagd, die zuiver en zorgvuldig het andere uit zichzelf laat spreken, zonder persoonlijke toevoegingen.

PSYCHISME is de filosofische positiekeuze om de gehele bezielde werkelijkheid te beleven aan en in het eigen bezielde wezen en dat tot begrip te brengen. Men beleeft gevoelsmatig het bezielde wezen van de ander aan en in het eigen wezen. Niet vanuit een objectieve distantie, maar subjectief verbonden met het andere wordt het wezen van het andere innerlijk gekend. Hierdoor kan de filosofie van het lijden en het medelijden ontstaan. Dit is de intersubjectieve verbinding met de ander in het ideaal van de ontmoeting.

Waarheid ontstaat door de inlevende liefde tot het kenobject, waardoor je het kenobject aan je subject beleeft. Dit is de intuïtieve verbinding met het kenobject.

Mani heeft vanuit een spiritualistisch standpunt het psychistische perspectief ingenomen om te komen tot medelijden met de lijdende Jezus in ieder mens en wezen van de natuur.

Ook brengt hij de christelijke ethiek: je in liefde met het kwade te verbinden zonder het te zijn, om het daardoor te kunnen omvormen.

Het psychisme staat in het teken van Vissen, die in de alles doordringende zee meevoelen met elkaar, meevoelen met de Wereldziel.

Om geen misverstand te krijgen moet benadrukt worden dat voorgaande constellaties (dit is feitelijk de geestelijke astrologie) **niet** samen hoeven te vallen met de uiterlijke horoscoop! Een stemming of nuance kan bij een mens soms zelfs vóór of ruim na de geboorte plaatsvallen, zodat het astrologische geboortemoment dus niet alleen ter zake is. Afgewacht wordt wanneer een configuratie het beste in de mens ingebouwd kan worden. En juist tijdens het leven kunnen zowel de zielestemming als de nuance (perspectief) voortschrijden. Meestal gaan de stemmingen van binnen naar buiten (van Maan naar Saturnus, ofwel van occultisme naar gnosis), en verloopt de nuance meestal van Ram naar Stier of op een bepaald moment juist in het opposite Teken enz. (van idealisme naar rationalisme, van idealisme naar realisme enz.).

Nietzsche is een goed voorbeeld hoe bij hem eerst Venus in Ram, daarna Zon in Stier, en in zijn 3^e levensperiode Mars in Schorpioen veranderde. Zo'n verandering naar oppositie is echter meestal voor de ziel ongunstig dan wel tragisch.

De mens is opgebouwd naar de gedachten van de kosmos. De kosmos is de grote denker. Zij, de wezens van de grote wereldhiërarchieën, denken ons. Zij graveren ons de vorm in, net zoals wij zielegedachten/activiteiten in de hersenen ingraveren opdat wij door het bewerken van de hersenen, als spiegeling, voorstellingen waarnemen.

De activiteit van de ziel grijpt dus in de hersenen in en deze spiegelen het denkbeeld. Zo wordt de ziel zich bewust van zijn gedachten. De hersenen zijn louter spiegelapparaat voor gedachten van het zieleleven.

Wij verschijnen voor de hiërarchieën als hun gedachten. Wij spiegelen de gedachten van de kosmos.

In zekere zin dienen wij hen, opdat zij door ons kunnen denken; maar wij zijn tegelijkertijd zelfstandige wezens, die hun eigen bestaan in zich hebben, net zoals om zo te zeggen zelfs de partikels van onze hersenen hun eigen leven hebben.

Zoals wij mensen bijvoorbeeld denken: een leeuw is een zoogdier (dus twee begrippen samenbrengend), zo denken de hiërarchieën twee dingen samen, bijvoorbeeld mystiek en idealisme (Venus in Ram).

EENZIJDIGHEID IS DE GROOTSTE VIJAND VAN WERELDBESCHOUWINGEN!!

De meeste mensen, en zeker filosofen hebben karmisch! meestal één waarheidsfacet uitgewerkt, doch hebben dit helaas veelal gepresenteerd als dé Waarheid. Eenzijdigheid wil zich doen gelden als totaliteit. Dit is werkelijk funest! Een dwaling.

De ergste vijanden van de waarheid zijn de afgesloten en naar afsluiting zoekende wereldbeschouwingen (Men timmert een paar gedachten in elkaar en pretendeert met dit brouwsel een wereldgebouw te mogen optrekken); en legt dit vaak anderen nog op ook! *Waarlijk denken is geen na-denken.* Het is moeilijk, het vereist een heel innige aanraking door een “zuchtje” uit het rijk van de Geesten van de Beweging. Het kosmisch denken heeft werkelijk niets met de hersenen te maken behalve dan dat het meester van de hersenen moet zijn. Pas door inzicht in de ware natuur van het menselijke denken en door meditatie groeit ons inzicht in de ware natuur van het kosmische denken.

Wij leren kennen hoe wij door de machten van de kosmos worden gedacht en verkrijgen de mogelijkheid de logica van de hiërarchieën te beleven. In de twaalf geestes-dierenriemtekens en in de zeven wereld-beschouwingsstemmingen zijn de begrippen (dit is de logica) van de hiërarchieën gelegen. De kosmos is werkelijk de Denker, en wij mogen dit met heilige schroom bekijken. De tijd voor éénzijdig en alzijdig begrip en inzicht is nu rijp.

Zo zijn wij dus in het kosmisch denken ingebed en kunnen wij zelfstandig onszelf in de logica van de hiërarchieën ervaren; en ons steeds verder over laten dragen van de ene naar de andere hiërarchische categorie, opdat deze op zijn beurt mij in mijn eeuwige, ware wezen verder denkt (zoals de menselijke gedachte van de leraar op de leerling wordt overgedragen). De waarheid is de harmonie van alle waarheden. Zij is een levende waarheid geworden. Christus staat in ons midden.

Samenstelling en kleine aanvullingen P.D. Wink